

Tangazo Kuu

**Imani ya Kibahá'í na kutimia
kwa Kiyama**

Tangazo Kuu

Tangazo Kuu

Uhakiki wa Tafsiri ya Kiswahili na:

*Kamati ya Uhakiki wa Tafsiri ya Kiswahili ya Kitaifa
ya Baraza la Kiroho la Kitaifa la Wabaha'i wa Tanzania*

*Na kuchapishwa na Kamati ya Vitabu, Uchapishaji na Usambazaji
ya Baraza la Kiroho la Kitaifa la Wabaha'i wa Tanzania
S.L.P. 585, Makongo Juu, Dar es Salaam, Tanzania.*

Simu: +255-685 637 422

*Barua Pepe: secretariat@bahai.or.tz.
literature@bahai.or.tz*

Toleo la kwanza 2007

Toleo la pili 2020

© Baraza la Kiroho la Kitaifa la Wabaha'i wa Tanzania

1. JITHADA KWA AJILI YAKE MUNGU

1.1 KUTAFUTA UKWELI NI WAJIBU WA KILA MUUMINI.

Qurani Tukufu inatufundisha kuwa Mtume Muhammad (SAW) ni Muhuri wa Manabii; kuwa Qurani yenyewe inaeleza kila jambo, na kuwa dini inayotambulika mbele ya mwenyezi Mungu ni Uislam tu. Tukishaamini haya yote, kuna haja tena ya kumsikiliza mtu anayekuja na habari mpya? Ndiyo. Qurani inasema tumsikilize hata mtu mbaya:

Enyi mlioamini! Kama fasiki,(asiyekuwa wa kutegemewa) akiwajieni na habari yoyote, basi pelelezeni, msije mkawadhuru watu kwa ujahili na mkawa wenye kujuta juu ya yale mliyoyatenda. AL-HUJARAT 49:6

Qurani inalaani tabia ya kufuata nyayo za babu zetu bila sisi wenyewe kusikiliza na kupima uzuri kwa kila kitu:

Walisema: kwa yakini tuliwakuta baba zetu juu ya desturi na hakika tunafuata nyayo zao. Akasema: hata kama nawaleteeni (desturi) yenye mwongozo bora kuliko mliwakuta nayo baba zenu? Wakasema: kwa hakika sisi tunayakataa yale mliyotumwa nayo. Ndipo Tukawapatiliza, basi angalia ulikuwaje mwisho wa waliokadhibisha! AZ-ZUKHRUF 43:23-25

Na vilevile, kuwafuata walio wengi siyo njia ya kupata ukweli:

Na kama ukiwatii wengi wale waliomo ardhini watakupoteza katika njia ya Mwenyezi Mungu. Hawafuati ila dhana tu, na hawakua ila ni wenye kuzua (tu basi). AL AN-AM 6:116

Bali; Mwenyezi Mungu ametuahidi kuwa tukimtafuta kwa nguvu zetu sisi wenyewe, Atatuongoza:

Na wale wanaojitahidi kwa ajili Yetu, kwa yakini Tunawaongoza kwenye njia Zetu. AL-ANKABUUT 29:69

Hivyo ni wazi kuwa kwenye Qurani Tukufu tunaamriwa kutumia jitihada zetu kutafuta ukweli.

1.2 KUTAFSIRI NENO LA MUNGU

Kwenye kutafuta ukweli, njia bora ni kutumia Qurani Tukufu yenyewe kwa kuwa ni Kitabu chenye uhakika. Tunaposoma Qurani, lazima tukumbuke kuwa Aya za Qurani ziko za aina mbili. Kuna zile ambazo zinaeleweka wazi na zingine ambazo tafsiri zake siyo wazi:

Yeye ndiye Aliyekutelemshia Kitabu, ndani yake zimo Aya muhkam, zilizo asili ya Kitabu; na zingine mutashaabihat. AALI IMRAN 3:7

(Mutashaabihaat: maneno au Aya ambayo inaweza kuwa na tafsiri mbalimbali).

Pia, tukumbuke kuwa Mungu Hutufundisha kwa kutumia mifano. Lakini mifano hii hufanya wengi kupotea:

Hakika Mwenyezi Mungu Haoni haya kutoa mfano wa mbu na ulio zaidi yake... wale waliokufuru husema: Ni nini Analotaka Mwenyezi Mungu kwa mfano huu? Huwapoteza wengi kwa huo na Huwaongoza wengi kwa huo. AL-BAQARAH 2:26

Kwa Aya ambazo maana yake zimefichika, tumeahidiwa kuwa tafsiri zake zitapatikana:

Hawatazamii ila matokeo yake ya mwisho. Siku yatakapotokea matokeo [tafsiri] yake, watasema wale waliosahau zamani: hakika Mitume wa Mola wetu wameleta haki, AL-AARAF 7:53

Pia

Usiutikisie (ufunuo) ulimi wako kwa kuufanyia haraka, kwa hakika ni juu Yetu kuukusanya na kusomesha. Hivyo tutakaposomea, basi fuata kusomwa kwake. Kisha ni juu Yetu kubainisha. AL-QIYAMA 75:16-19

1.3 MAANA YA ‘MUHURI WA UNABII’

Kwa lugha ya Kiarabu, siku ya Kiyama huitwa ‘naba’ na anayewaonya watu juu ya kuja kwa siku ya kiyama huitwa ‘nabii’. Kwenye Qurani Tukufu, imeandikwa kuwa Mtume Muhammad (SAW) ni Muhuri wa waliokuja kuonya:

Muhammad si baba wa yeyote katika wanaume wenu, bali yeye ni Mtume wa Mungu na Muhuri wa Manabii. Na Mwenyezi Mungu ndiye Ajuaye kila kitu. AL-AHZAB 33:40

Watu wengi wametafsiri Aya hii ya hapo juu kuwa ina maana kwamba Mungu Hawezi kumtuma tena Mtume duniani. Waislamu siyo watu wa kwanza kudai kuwa Mtume wao angekuwa wa mwisho.

Wafuasi wa Yusufu walidai kuwa yeye angekuwa mtume wa mwisho:

Na bila shaka zamani aliwafikieni Yusufu kwa dalili zilizo wazi, lakini ninyi mliendelea katika shaka kwa yale aliyowaleteeni; mpaka alipofariki mkasema: mwenyezi Mungu Hataleta kabisa Mtume baada yake. Kama hivyo Mwenyezi Mungu Huthibitisha upotevu wa yule aliyepita kiasi, mwenye shaka. AL-MUUMIN 40:34

Wayahudi walikuwa na kikwazo kumkubali Nabii Isa kutokana na Aya ya Taurati inayosema:

Kwa ajili ya hayo wana wa Israeli wataishika Sabato katika vizazi vyao vyote, ni agano la milele KUTOKA 31:16

Walikuwa wakiamini kuwa sabato ni sheria ya milele lakini Nabii Isa Hakuadhimisha sabato kama walivyotarajia. Hii ndiyo ikawa sababu ya kuhalalisha kuteswa kwake.

Na Wakristo nao hawakuona haja ya kumtambua Mtume Muhammad (SAW) kwa kuwa Biblia husema kwamba Kristo ni Mwanzo na Mwisho:

Mimi ni alfa na Omega (A na Z), mwanzo na mwisho, wa kwanza na wa mwisho. UFUNUO WA YOHANA 22:11

Na pia Kristo Alisema:

Mbingu na nchi zitapita, lakini maneno yangu hayatapita kamwe. Luka 21:33

Mbali na neno la ‘nabii’ Qurani inatumia neno la ‘rasul’ ambalo lina maana ya “Mtume”. Haijafunuliwa kwenye Qurani kuwa Muhammad ni mwisho wa Mitume, bali imefunuliwa kuwa:

Enyi wanadamu, watawafikieni Mitume miongoni mwenu(wanaadamu), wanakuelezeni Aya zangu. Basi watakaojikinga na wanayokatazwa, na wakafanya wema,basi haitakuwa khofu juu yao, wala hawatahuzunika. AL-A’RAAF 7:35

1.3 MAANA YA QURANI KUWA KAMILI

Qurani Tukufu ni Kitabu kamili, na mambo yote kwenye maisha ya binadamu yametajwa kwenye Qurani.

Bila shaka katika hadithi zao limo fundisho kwa wenye akili. Si maneno yaliyozushwa, bali ni hakikisho ya yale yaliyokuwa kabla yake, na ni maelezo ya kila kitu, na ni mwongozo na rehma kwa watu wenye kuamini. YUSUF 12:111

Lakini tunapokubali kuwa Qurani ni Kitabu kamili, pia ina maana ya kuwa hakuna haja ya Kitabu kutoka kwa Mungu tena?

Qurani siyo kitabu cha kwanza kuwa na maelezo ya kila kitu. Qurani yenyewe inatumia maneno yaleyale kueleza juu ya

ufunuo wa Taurati kwa Musa:

Tena Tulimpa Musa Kitabu –kwa kutimiza (neema) juu ya yule aliyefanya wema, na maelezo ya kila kitu, na mwongozo na rehema, ili wapate kuamini mkutano wa Mola wao. AL-ANAAM 6:154

Je, kama Taurati ilikuwa na maelezo ya kila kitu, ni kwa nini tulikuwa na haja ya Injili, Qurani na vitabu vinginevyo? Kitabu kitakatifu kuwa ‘kamili’ ina maana ya kuwa hakina kasoro, siyo kwamba kimemaliza kila kitu. Maneno Yake Mwenyezi Mungu hayana mwisho:

Sema: Kama bahari ingalikuwa wino kwa (kuyaandika) maneno ya Mola wangu bila shaka bahari ingalikwisha kabla ya kwisha maneno ya Mola wangu, ingawa Tungalileta (bahari) kama hiyo kuongezea. AL-KAHF 18:109

Na pia

Na lau kama miti yote iliyomo ardhini ingalikuwa kalamu, na bahari Akaifanya wino, baada yake bahari nyingine saba, maneno ya Mwenyezi Mungu yasingalikwisha. LUQMAN 31:27

Hadi sasa hivi, tumepewa kujua sehemu ndogo tu ya elimu ya Mwenyezi Mungu:

Sema: roho imetokana na amri ya Mola wangu: nanyi hamkupewa katika elimu (ya roho) ila kidogo. BANI ISRAIL 17:86

Qurani inalaani sana tabia ya kusema kuwa Mwenyezi Mungu Hawezi tena kutoa Neno lake kwa wanadamu.

Na Mayahudi wanasema: Mkono wa Mungu umefumba. (siyo, bali) mikono yao ndiyo iliyofumba, na wamelaaniwa kwa sababu ya yale waliyosema. Lakini mikono Yake ndiyo iliyofumbuka,

Hutoa Apendavyo. AL-MAIDAH 5:64

Mungu Anapotoa Ufunuo Wake, ama atakapotoa tafsiri ya Qurani, lazima itakuwa kwa njia ya Mtume:

Na haikuwa kwa mtu ya kwamba Mwenyezi Mungu Aseme naye ila kwa ufunuo au nyuma ya pazia au Humtuma Mjumbe naye humfunulia kwa idhini Yake Ayapendayo; bila shaka Yeye ndiye Aliye juu, Mwenye hekima. ASH-SHUURA 42:51

Mwenyezi Mungu Huchagua Mitume miongoni mwa Malaika na miongoni mwa watu. Kwa yakini Mwenyezi Mungu ni Asikiaye, Aonaye. AL-HAJJ 22:75

Kama ilivyoandikwa juu tangu zamani Mwenyezi Mungu Amekuwa akifikisha Neno Lake kwa wanadamu kwa njia ya Mitume, na Qurani Tukufu inasisitiza sana kuwa Mungu Habadiliki kwenye njia Zake.

Ndiyo desturi ya wale Tuliowatuma kabla yako katika Mitume wetu; wala hutapata mabadiliko katika desturi Yetu. BANI ISRAIL 17:77

Hiyo ndiyo kawaida ya Mwenyezi Mungu iliyotangulia zamani, wala hutapata mabadiliko katika kawaida ya Mwenyezi Mungu. AL-FAT-H 48:23

... Basi hawangoji ila desturi (ya Mungu) iliyokuwa kwa watu wa zamani! Lakini hutapata mabadiliko katika kawaida ya Mwenyezi Mungu, wala hutakuta mageuko katika kawaida ya Mwenyezi Mungu. AL-FATIR 35:43

Hii ni kawaida ya Mwenyezi Mungu iliyokuwa kwa wale waliopita zamani; wala hutapata mabadiliko katika kawaida ya

Mwenyezi Mungu. AL-AZAB 33:62

Hivyo, kutokana na Aya za Qurani tunaweza kuelewa kuwa Kurani ni Kitabu kamili ambacho kina maelezo juu ya kila jambo na hakina kasoro. Lakini pia Maneno ya Mwenyezi Mungu hayana mwisho, na imekuwa ni kawaida ya Mwenyezi Mungu kutuma Maneno Yake kwa wanadamu kwa njia ya ufunuo, na Mungu Habadiliki katika kawaida Yake.

1.4 MAANA YA NENO ‘UISLAM’

Kwenye Qurani Tukufu tunaambiwa mara nyingi kuwa lazima tufuate dini ya Kiislam tu. Kwa mfano:

Bila shaka dini hasa mbele ya Mwenyezi Mungu ni Uislam. AALI IMRAN 3:19

Na anayetaka dini isiyokuwa ya Kiislam, basi haitakubaliwa kwake, naye katika Akhera atakuwa miongoni mwa wenye hasara. AALI IMRAN 3:85

...Leo nimewakamilishieni dini yenu, na kuwatimizieni neema Yangu, na Nimewapendeleeni Islam iwe dini yenu. AL-MAIDAH 5:3

Kwenye kuelewa na kutii Aya hizi, lazima tujue maana ya neno, “Uislam”. Kwa maana moja, Neno Uislam linakuwa na maana ya Ufunuo wa Qurani, Hadithi za Mtume Muhammad (SAW), mafundisho, sheria na taasisi zilizotokana na kuja kwake Mtume Muhammad (SAW).

Lakini kwenye Qurani Tukufu, neno ‘Uislam’ hutumika kwa maana pana zaidi. ‘Uislam’ ni ile dini moja ya Mwenyezi Mungu ilivyo zamani, ilivyo sasa hivi, na itakavyokuwa mbeleni; na ‘Waislam’ ni wote wale wanaotii mwito wa Mwenyezi Mungu katika kila kipindi.

Qurani hufundisha kuwa Dini kutoka kwa Mwenyezi Mungu ni moja tu, na kwamba manabii wote kama Ibrahim, Musa na Isa walikuwa ni manabii katika dini hii moja:

Amewapeni sheria ya dini Aliyomwusia Nuhu na Tuli yokufunulia wewe na Tuli yowausia Ibrahim na Musa na Isa, kwamba simamisheni dini wala msifarikiane kwayo. ASH-SHUURA 42:13

Kwenye lugha ya Kiarabu, neno ‘Uislam’ linatokana na kitendo cha ‘aslam’ chenye maana ya ‘kutii’. Hivyo ‘Uislam’ ni ‘Utiifu’. Waliomtii kila nabii katika muda wake walikuwa wamepewa jina la Waislam.

Na jitahidini katika (njia ya) Mwenyezi Mungu jitihada iliyo haki Yake. Yeye Amewachagueni wala Hakuweka juu yenu udhia katika dini, (nayo) ni mila ya baba yenu Ibrahimu; Yeye aliwaiteni Waislam tangu zamani na katika (kurani) hii pia... AL-HAJJ 22: 78

Hivyo, maana ya ‘Uislam’ ni ile dini moja ya Mwenyezi Mungu. ‘Uislam’ ni utiifu katika kila muda, na ‘mwislam’ ina maana yule anayetii Hoja ya Mwenyezi Mungu katika kila Ufunuo.

Ibrahim hakuwa Myahudi wala Mkristo, lakini mwongofu, mtiifu, wala hakuwa katika washirikina. AALI IMRAN 3:67

MUKHTASARI WA SEHEMU YA KWANZA

1. Ni wajibu wa kila Mwislam kutafuta ukweli yeye mwenyewe, bila kutegemea desturi za babu zake wala kufuata walio wengi. Anapokuja mtu mwenye habari mpya mwislam anatakiwa kupeleleza.
2. Kwenye kuchambua kila jambo, mwislamu hutakiwa kutumia Aya za Kurani kumwongoza na siyo tafsiri na maoni ya wenzie.

3. Kwenye Qurani Tukufu Mtume Muhammad anapewa nyadhifa mbili: wa kwanza kwamba Yeye ni nabii (yule anayeonya watu juu ya siku ya kiyama) na wa pili ni kuwa Yeye ni Mtume (yule anayekuja na kitabu kitakatifu). Kwenye sura ya AL-AHZAAB imeandikwa kuwa Mtume Muhammad (SAW) ni 'Muhuri wa Manabii'. Kuongeza kuwa Mtume Muhammad (SAW) pia ni 'Mwisho wa Mitume' siyo Aya ya Qurani bali ni dhana kutokana na tafsiri za kibinadamu.
4. Maneno ya Mwenyezi Mungu hayana mwisho. Imekuwa ni njia ya Mwenyezi Mungu kufunua Neno Lake katika kila muda kwa kupitia Mitume Wake. Na hakuna mabadiliko katika njia za Mwenyezi Mungu.
5. Dini ya Mwenyezi Mungu ni moja tu, na kwa mtu kuwa mwislam ina maana ya kutii na kusaidia Hoja Yake katika kila kipindi. Tunapojitahidi kujua na kufuata amri za Mwenyezi Mungu kwa wakati huu, tunaimarisha 'utii' (Uislam) wetu.

2. SIKU ILIYOTARAJIWA

2.1 MATARAJIO YA WAISLAM

Kutokana na Aya za Qurani, Waislam wanasubiri wakati ambapo Mwenyezi Mungu Ataingilia moja kwa moja tena kubadilisha hali ya wanadamu duniani, Kwenye Qurani, wakati huu huitwa ‘Saa ama ‘Siku ya Kiyama’. Dalili za kufika kwa Saa hiyo zipo nyingi, lakini katika zile kubwa ni:

1. Matokeo ya ajabu ulimwenguni
2. Kurudi kwa Isa bin Mariam
3. Watu kukutana na Mungu
4. Kufufuka kwa waliokufa na kuhukumiwa
5. Dunia kuharibika halafu kuumbwa upya

siku ya Kiyama, inapokuja, inaweza kuwa ghafla na watu wanaweza wasitambue kuwa imefika:

Je! wanaaminisha kuwa hautawafikia msiba wa adhabu ya Mwenyezi Mungu, au kuwafikia saa ile kwa ghafla na hali? hawatambui. YUSUF 12:107

na pia

wanakuuliza juu ya Saa ile: kutokea kwake kutakuwa ni lini? Sema: Ilimu yake iko kwa Mola wangu (tu)...Ni nzito katika mbingu na ardhi. Haitawafikieni ila kwa ghafla. Wanakuuliza kana kwamba wewe una wasiwasi nayo. Sema: Elimu yake iko kwa Mwenyezi Mungu tu: lakini watu wengi hawajui. AL-AARAF 7:187

Siyo lazima kuwa matokeo ya siku ya Kiyama yatatumia siku moja yenye saa ishirini na nne, bali yanaweza kutumia miaka mingi:

Na wanakuhimiza ulete adhabu, lakini Mwenyezi Mungu Hatavunja ahadi Yake; na kwa hakika siku moja kwa Mola wako ni kama miaka elfu mnavyohesabu. AL-HAJJ 22:47

Hivyo inawezekana kuwa matokeo ya siku ya Kiyama yameanza kutokea bila sisi kutambua, na pia kuwa matokeo yanachukua miaka mingi.

Wakati ulioamriwa mbeleni kwa watu na jamii za dunia sasa umefika. Ahadi za Mungu, kama zilivyoandikwa katika Maandiko matakatifu, zote zimetimizwa. Toka sayuni imetokea Sheria ya Mungu, na Yerusalemi, na vilima na ardhi yake, vimejaa utukufu wa Ufunuo Wake. Ni mwenye furaha mtu yule ambaye hutafakari moyoni mwake jambo lile ambalo limefunuliwa katika Vitabu vya Mungu, Msaada Mashakani Aliyepo Mwenyewe. Baha'u'llah (Maandiko Matakatifu 11)

Kwenye masomo yanayofuata, tutaangalia uwezekano kuwa Saa hiyo imefika kwa kutumia Aya za Qurani na maelezo yake Baha'u'llah.

2.2 TAFSIRI YA KITABU CHA YAKINI

Wabaha'i huamini kuwa Mwenyezi Mungu sasa Ametoa tafsiri ya Aya zilizokuwa na maana iliyofichwa kupitia Ufunuo wa Baha'u'llah. Baha'u'llah alifunulia Kitabu kimoja kizito sana kinachoitwa Kitab-i-Iqan' ama 'Kitabu cha Yakini'. Kitabu hiki kizima kilifunuliwa kwa muda wa mchana mbili na usiku mbili.

Kitab-i-Iqan kinaeleza kuwa wanadamu hushindwa kuelewa maana ya utabiri wa Mwenyezi Mungu kwa kosa la kufananisha lugha ya Mwenyezi Mungu na lugha ya kibinadamu. Mwenyezi Mungu anapotoa mfano, sisi mara nyingi hung'ang'ania mfano na kusahau somo lenyewe. Mwenyezi Mungu Anapoongea, Yeye Huwa na maana ya kiroho na siyo ya kimwili.

Mfano mzuri wa kanuni hii ni Alipokuja mara ya kwanza Masihi, Nabii Isa kwa Wayahudi. Wayahudi, kutokana na aya za Taurati, walikuwa wakitegemea kuwa Masihi wao angekuwa mfalme, kuwa angekalia kiti cha babu yake Daudi, kuwa angeamuru majeshi na kutoa sheria. Wayahudi walielewa Aya hizo kwa maana ya kimwili. Walitegemea kushuhudia dalili zote kwa macho yao. Walipokosa kile walichokuwa wakikitegemea, basi walikataa kumtambua na kumtii Mwahidiwa wao.

Masihi Isa bin Mariam mwenyewe alitoa tafsiri kujaribu kuwasaidia wayahudi kutambua nia ya Aya za Mwenyezi Mungu. Akawaeleza kuwa ufalme Wake haukuwa ufalme wa dunia hii, bali ulikuwa ni ufalme wa kiroho kwenye mioyo ya wafuasi Wake. Akawaeleza kuwa kiti cha babu Yake Daudi kilikuwa ni kiti cha unabii, na kuwa sheria Zake zilikuwa ni za kiroho. Pia akaeleza kuwa majeshi Yake hayakuwa majeshi ya askari bali majeshi yake malaika.

Qurani Tukufu inasisitiza kuwa Isa alikuja na dalili wazi kabisa:

Na alipofika Isa kwa dalili zilizo wazi, akasema: "Nimewajieni na Ilim na ili nikuelezeeni baadhi ya yale mliyohitalifiana: Basi Mcheni Mwenyezi Mungu na nitiini., AZ-ZUKHRUF 43:63

Je, kama dalili zake nabii isa zilikuwa wazi, ni kwa nini wayahudi hawakuelewa? Wayahudi walichukua neno la mungu kama neno la kibinadamu, hawakupata maana yake kiroho. Walimkataa masihi na wakalaaniwa na mwenyezi mungu.

Dalili za Mwenyezi Mungu ziko wazi, lakini hapohapo, ni za siri:

Yeye ndiye wa Mwanzo na wa Mwisho, naye ni Dhahiri na wa Siri, naye ni Mjuzi wa kila kitu. AL-HADYD 57:3

Pamoja na dalili Zake kuwa wazi, wengi hawaoni kutokana na kuwa na mioyo migumu:

Mioyo wanayo lakini hawafahamu kwayo, na macho wanayo lakini hawaoni kwayo, na masikio wanayo lakini hawasikii kwayo. Hawa ni kama wanyama mpaka siku ya Kiyama. AL-A'RAAF 7:179

Qurani Tukufu inatoa maelezo juu ya waliokana dalili za Mwenyezi Mungu ili sisi tujifunze na kutorudia haya makosa. Lakina Kitab-i-Iqan kinaonya kuwa tumo hatarini kurudia makosa yale yale ya watu wa kale kwa kuchukua dalili za siku ya Kiyama kwa maana ya kimwili....

Baha'u'llah husema: ...'lazima ujue kuwa maneno yao yalikuwa uongo mtupu na uzushi tu, Naam ubadilishaji wa maandiko kwa maana ambayo Sisi tumeitaja, umefanywa hasa katika mifano

maalum...ili iwedhahiri kwa kila mchunguzi mwagalifu kwamba kwa watu watakatifu wachache wasio funzwa umejaliwa umahiri wa elimu ya kibinadamu,...mkizani mwenye niambaya akome kubisha kwamba aya Fulani inaonesha “ubadilishaji...”Kitaba cha Yakini uk.57 chapisho la tatu 1983.

2.3 DALILI ZA SIKU YA KIYAMA

2.3.1 MATOKEO YA AJABU ULIMWENGUNI

Qurani inasema kuwa kutakuwa na matetemeko ya ardhi, jua litaacha kutoa mwanga, na mbingu itapasuka. Kama Siku ya Kiyama imefika, ni kwa nini dalili hizi hazijaonekana?

Enyi watu! Mcheni Mola wenu; hakika mtetemeko wa kiyama ni jambo kubwa. AL-HAJJ 22:1

Tetemeko ni kutetemeka kwa hali ya dunia ambayo sasa hivi inayumbayumba sana na kuleta hofu. Dunia inatishwa sasa hivi na vita, njaa, kubadilika sana kwa hali ya hewa, magonjwa, mapinduzi ya serikali n.k.

Siku ambayo watu watakuwa kama madumadu (Kiwavijeshi) waliotawanywa. Na milima kama sufu zilizochambuliwa. AL-QARI’AH 101:4-5

‘Milima’ ni taasisi na itikadi kubwa za kibinadamu ambazo zilionekana imara na kuwa haziwezi kuondolewa. Lakini kwa nguvu ya Mwenyezi Mungu hivi vikwazo vyote vitavunjwa. Mfano mmoja ni itikadi ya ukomunisti ambayo punde hivi ulikuwa na nguvu sana duniani lakini sasa hivi kilichobaki ni kumbukumbu tu.

Jua litakapofunikwa na nyota zitakapotiwa giza. AT-TAKWYR 81:1-2

Jua na nyota zina maana ya dini na sheria zake. Jua kufunikwa ina maana kuwa dini inapoteza nguvu yake ya kuongoza maisha ya watu, na nyota kutiwa giza ina maana kuwa sheria za dini hazifuatwi sana.

Je, kama aya hizi zote zina maana ya kiroho, ni kwa nini ziliandikwa kwa lugha ya matokeo yanayoonekana kwa macho?

Zipo sababu mbili. Kwanza, Mungu Hutufundisha juu ya mambo ya kiroho kwa kutumia mifano:

*Mungu Haoni haya kutoa mfano wa mbu na ulio zaidi yake...
AL-BAQARAH 2:26*

Ya pili, Mungu Hutumia lugha hii kupima imani za watu:

Mjueni kwa hakika kuwa dhumuni lililo la msingi wa mifano hii... ni kujaribu na kuthibitisha watu wa dunia; ili kuwa udongo wa roho safi na zinazong'aa uweze kutofautishwa na udongo mkavu na bila rutuba. Tangu wakati usiohesabika hii imekuwa ni njia ya Mungu katika viumbe Vyake, na kumbukumbu katika Vitabu Vitakatifu zinashuhudia. Baha'u'llah (Kitabu cha Yakini UK.79)

Qurani inakubali kuwa tafsiri za mifano hii itawagawa waamini na wanafiki:

...Huwapoteza wengi kwa huo (mfano) na Huwaongoza wengi kwa huo. AL-BAQARAH 2:26

Kitab-i-Iqan kinaeleza kuwa haya yote yameshatokea na yanaendelea kutokea sasa hivi.

2.3.2 KURUDI KWA ISA BIN MARIAM

Alipokuja mara ya kwanza, Isa alikuwa na wadhifa wa Mtume na kwenye kurudi lazima awe na wadhifa usiopungua huo. Hivyo ni wazi kwamba, kama Isa Atarudi, na kama Isa ana wadhifa wa mtume, basi tunaamini pia kuwa kuna mtume ambaye atakuja.

Enyi wanadamu, bila shaka watawafikieni Mitume kutoka miongoni mwenu, watawaelezeni Aya Zangu. Basi atakayeogopa na kufanya wema, haitakuwa hofu juu yao, wala hawatahuzunika. AL AARAF 7:35

Je, kurudi kwa Isa ina maana ya kimwili (yaani kurudi mwili ule ule wa Isa) ama ina maana ya kiroho (kuja tena Mtume ambaye atakuwa na sifa na cheo kama Isa)? Kwenye Kita-i-Iqan, tunaelezwa kuwa anapokuja mtume mpya, ni sawa na kurudi kwa mitume wote waliopita, Mungu ni Mmoja, dini Yake ni moja, na mitume wake ni wamoja.

Hatutofautishi baina ya mmoja wa Mitume Wake...AL-BAQARAH 2:285

Na pia

Semeni: Tumemwanini Mwenyezi Mungu nayeletuliyotelemshiwa na yaliyotelemshiwa kwa Ibrahim na Ismaili na Isihaka na Yakubu na wazao (wake), na pia yale aliyopewa Musa na Isa na yale waliyopewa Manabii kutoka kwa Mola wao; hatutofautishi baina ya mmoja kati yao. AL-BAQARAH 2:136

Baha'u'llah anaeleza kuwa kurudi kwa Isa bin Mariam pia ina maana ya kuja kwa mtume katika siku ya Kiyama.

Mtume atakayekuja siku ya Kiyama ametajwa kwa jina mbali mbali kwenye kila Kitabu kitakatifu. Kwenye Qurani, Mtume huyu huitwa 'kurudi kwa Nabii Isa' na 'Mnadi':

Na sikia Siku atakayonadi mnadi toka mahali pa karibu. Siku watakayosikia ukulele kwa haki; hiyo ndiyo siku ya kutoka. QAF 50:41

Kwenye Taurati anaitwa ‘Bwana wa Majeshi’ na ‘Mfalme wa Utukufu’. Kwenye Agano Jipya anaitwa ‘Yesu akirudi kwa Utukufu wa Baba’. Jina la ‘Baha’u’llah lina maana ya ‘Utukufu wa Mungu’. Na Wabaha’i huamini kuwa Ufunuo wa Baha’u’llah umetimiza ahadi za vitabu vyote vitakatifu:

Ufunuo ambao, tangu wakati usiokumbukwa, umesifika kama nia na ahadi ya manabii wote wa Mungu, na shauku inayothaminiwa ya Mitume Wake, sasa, kwa nguvu ya Nia ya Mwenye enzi, na kutokana na amri Yake isiyopingwa umefunuliwa kwa wanadamu. Baha’u’llah

2.3.3 WATU KUKUTANA NA MUNGU

Qurani inasema kuwa kwenye siku ya Kiyama, Mungu Atawafikia watu, kuwa Yeye Mwenyewe Atatoa tafsiri ya Aya Zake, na kuwa watu watakutana naye:

Hawangojei ila mwenyezi Mungu Awafikie katika vivuli vya mawingu na Malaika pia, na shauri likatwe, na mambo yote hurudishwa kwa Mwenyezi Mungu. AL-BAQARAH 2:210

Mungu Mwenyewe Atatoa tafsiri:

Usiutikisie (ufunuo) ulimi wako kwa kuufanyia haraka, Kwa hakika ni juu Yetu kuukusanya na kusemesha. Hivyo Tutakaposoma, basi fuata kusomwa kwake. Kisha ni juu Yetu kubainisha. AL-QIYAMA 75:16-19

Wanakuuliza juu ya Saa ile: kutokea kwake kutakuwa ni lini. Sema: Ilimu yake iko kwa Mola wangu tu. Hakuna wa kuidhihirisha kwa wakati wake ila Yeye tu. AL -AARAF 7:187

watu watakutana na mungu:

Basi anayetumaini kukutana na Mola wake, na afanye vitendo vizuri wala asimshirikishe yeyote katika ibada ya Mola wake. AL-KAHF 18:110

Yeye Hulitengeneza (kila) jambo. Huzieleza Aya ili mpate yakini ya kukutana na Mola wenu. AR-RAAD 13:2

...Wakasema wale wenye yakini ya kukutana na Mola wao: Makundi mangapi madogo yameyashinda makundi makubwa kwa idhini ya Mwenyezi Mungu! AL-BAQARAH 2:249

Na wale waliozikataa Aya za Mwenyezi Mungu na mkutano Wake, hao ndio wenye kukata tamaa na rehema Yangu, na hao ndio watakaopata adhabu iumizayo. AL-'ANKABUUT 29:23

Ambao wana yakini ya kwamba watakutana na Mola wao na ya kwamba watarejea Kwake. AL-BAQARAH 2:46

Aya hizi zimewatatanisha wengi kwa kuwa tunajua kuwa Mwenyezi Mungu Hawafikii wanadamu moja kwa moja, wala kuongea nao moja kwa moja, nao wanadamu hawawezi kukutana na Mungu moja kwa moja.

Mungu kuwafikia watu, na watu kukutana na Mungu, ina maana ya watu kukutana na Mtume wa Mungu ambaye ni mwakilishi Wake duniani:

Hakuna jambo linalosisitizwa zaidi kwenye maandiko matakatifu... kwa kukutana na Taa hizi (Mitume)...hadhara ya Mungu Mwenyewe imefikiwa. Kutokana na hekima yao, Hekima ya Mungu inafunuliwa, na kutokana na mwanga wa sura zao, utukufu wa Uso wa Mungu unaonekana. Baha'u'llah

Qurani inakubali kwamba kile kinachofanyika mbele ya Mtume kinafanyika kwa Mungu:

Bila shaka wanaofungamana nawe (Muhammad) hakika wanafungamana na Mwenyezi Mungu. AL-FAT-H 48:10

Hivyo, Qurani inatoa ahadi kukutana na Mungu kwenye siku ya Kiyama, na ‘ kukutana na Mungu’ na Mungu kuwafikia’ ina maana ya Mtume Wake kuwepo duniani.

2.3.4 KUFUKUKA KWA WAFU NA KUHUKUMIWA

Inapokuja ‘nadi’ ya Siku ya Kiyama, wafu wanatakiwa kufufuka. Watu wengi wanaelewa Aya hii kimwili lakini kwenye Qurani maneno ya ‘kufa’ na ‘kufufuka’ hutumika kwa maana ya kiroho:

Mtamkataaje Mwenyezi Mungu na hali mlikuwa wafu naye akawahuisheni, kisha Atawafisheni, kisha Atawahuisheni, kisha Kwake mtarejeshwa? AL-BAQARAH 2:28

Kwenye Aya inayofuata, Qurani inasema kuwa Hamzah, aliyekuwa mjomba wa Mtume (SAW) alikuwa maiti kabla hajapokea imani:

Je, aliyekuwa maiti kisha Tukamhuisha na Tukamjaalia nuru, kwayo hutembea katika watu, anaweza kuwa sawa na yule ambaye hali yake ni kuwa gizani asiyeweza kutoka humo? Hivi ndivyo yamepambwa kwa makafiri waliyokuwa wakifanya. AL-AN-AM 6:122

Qurani inatuambia tusitumie kifo cha kimwili kama kipimo cha uhai wa mtu, bali tuangalie hali yake ya kiroho:

Wala usidhani wale waliouawa katika njia ya Mwenyezi Mungu ni wafu. Bali ni hai wanaruzukiwa kwa Mola wao. Wakifurahia Aliyowapa Mwenyezi Mungu kwa fadhili Zake. AAL-IMRAN 3:169-170

Hivyo, kufufuka kwenye siku ya Kiyama ni kuamka kiroho unaposikia Nadi mpya.

Pia , Qurani inafundisha hukumu haifanyiki mara moja tu; bali kuna hukumu katika kila muda:

Kila muda unayo hukumu. Mwenyezi Mungu Hufuta Ayatakayo na Huimarisha, na asili ya hukumu iko kwake. AR-RAD13:38-39

Hukumu siyo kuulizwa na kujibu kwa sauti bali inatokana na tunavyopokea Ujumbe mpya.

Na siku hiyo hautaulizwa kwa dhambi zake mtu wala jini. AR-RAHMAAN 55:39

Watajulikana kwa alama zao, basi watakamatwa kwa nywele za utosi na kwa miguu. AR-RAHMAN 55:41

Hukumu yetu inatokana na jinsi tunavyopokea Ufunuo mpya:

Hivyo, watu wa dunia wanahukumiwa kwa alama zao. Kwa (alama) hizi, kutoamini kwao, imani zao, na ushenzi wao, vyote vitaonekana wazi. Hata kama ilivyo wazi kwenye siku hii ya leo jinsi watu wapotovu, wanajulikana kwa sura zao, na wanatofautishwa na wafuasi wa uongozi wa mbinguni. Baha'u'llah

2.3.5 HALI YA DUNIA KUJARIBIKA NA KUUMBWA UPYA

Dalili nyingine kubwa ya siku ya Kiyama ni kwa dunia nzima kuvunjwa na kuharibika.

Siku Tutakapozkunjia mbingu kama mkunjo wa karatasi za maandiko: kama Tulivyoanza umbo la awali Tutazirudisha tena; ni ahadi iliyo juu Yetu; bila shaka Sisi ni Wafanyao. AL-ANBIYAA 21:104

na pia

Na siku ya Kiyama ardhi yote itakuwa mikononi Mwake, na mbingu zitakunjwa katika mkono Wake wa kuume; Ameepukana na upungufu na Yu juu kabisa kuliko yale wanayomuusisha nayo. AZ-ZUMAR 39:67

Tukitafsiri Aya hizi kimwili, haitaleta maana na pia tutakufuru mbele ya Mwenyezi Mungu. Baha'u'llah anaeleza:

Na sasa, fahamu maana ya Aya hii. Sasa uwe na haki kwenye kuchambua. Kama Aya hii ingelikuwa na maana ambayo watu wengi wanadhania, mtu anaweza kuuliza, ingekuwa na faida gani kwa wanadamu?

Zaidi, ni wazi na ya hakika kuwa hakuna 'mkono' unaoweza kuonekana na jicho la binadamu na ambao pia ungeweza kutekeleza kazi hizi wala unaoweza kuwa ni kiungo cha Yule wa juu Ambaye ni Mungu mmoja wa kweli. Hapana. Kudai kitu kama hicho [kuwa Mungu Ana mkono wa kimwili] siyo tofauti na kukufuru mbele ya Mungu na ni kupindua ukweli.

Bali, kwa neno 'ardhi' kuna maana ya ardhi ya ufahamivu na elimu, na kwa neno 'mbingu' kuna maana ya ufunuo mtakatifu. Tafakari jinsi, kwa mkono mmoja wa nguvu, amekunja ardhi

ya ufahamivu na elimu iliyokuwa imekunjika, kama kiasi cha mkono mmoja, na kwa mwingine Amepanua ardhi mpya na ya hali ya juu kwenye mioyo ya wanadamu. Baha'u'llah

Hivyo, Baha'u'llah anatuambia kuwa kwa Qurani kusema kuwa mkono wa Mwenyezi Mungu utashika ardhi ina maana ya kuwa Mungu atafanya hali ya dunia ibadilike sana kwa nguvu Zake. Na kweli, tukiangalia, kiwango cha ufahamivu na elimu duniani kumebadilika sana kulinganisha na zamani.

Siku ya Kiyama siyo mwisho wa dunia; bali ni mwisho wa kipindi na ni wakati Mwenyezi Mungu Atabadilisha kabisa utaratibu duniani. Qurani inatuhakikishia kuwa Mungu Atabadilisha dunia ya zamani kuwa dunia mpya:

Siku ardhi itabadilishwa kuwa ardhi nyingine, na mbingu (pia); nao watahudhuria mbele ya Mwenyezi Mungu, Mmoja, mwenye nguvu. IBRAAHIM 14:48

MUHTASARI WA SEHEMU YA PILI

1. Kutokana na Aya za Qurani, Waislam wana matarajio ya matokeo makubwa sana. Haya yatatokea kwenye ‘Saa’ama ‘Siku’ ambayo itakuja ghafla. Pia ‘siku’ kwa Mungu inaweza kuwa na maana ya miaka mingi ya binadamu.
2. Lugha ya utabiri ya Mwenyezi Mungu siyo kama lugha ya binadamu. Watu wa zamani walishindwa kuelewa dalili wazi za Mitume wao kwa kutafsiri kila Aya ‘kimwili’
3. Baha’u’llah amekuja na Kitabu kipya, na ametangaza kuwa mambo yote yaliyoahidiwa kwenye Qurani yameshatokea, lakini hatujatambua. Kitabu kilicholetwa na Bah’u’llah kinafichua maana ya Aya za utabiri kwenye Qurani.
4. Dalili za ajabu ulimwenguni, kama jua kufunikwa, zinaeleweka tukitazama maana ya kiroho.
5. Kurudi kwa Isa bin Mariam ina maana kuja tena Mtume mwenye sifa na majukumu kama Isa.
6. Mungu kutelemka, na watu kukutana naye pia ina maana ya kuja kwa Mtume ambaye ni mwakilishi wa Mungu duniani. Ni wazi kuwa Mungu Hatelemki na binadamu hawezi kukutana naye moja kwa moja.
7. Kufufuka ina maana ya watu kupata mwamko wa kiroho kutokana na Ufunuo mpya. Tunahukumiwa kutokana na tunavyopokea Ujumbe wa Mungu kwa siku hii ya leo.
8. Dunia ya zamani, yaani ni taratibu, sheria, taasisi, na desturi za zamani zinafutwa, na Mwenyezi Mungu kwenye kipindi hicho, na Atatuwekea Utaratibu mpya kutokana na Ufunuo wa Baha’u’llah. Kazi hii imeishaanza na inaendelea mwaka hadi mwaka.

Utaratibu mpya wa Kibaha’i utakuwa ni jambo la sehemu ya Tatu ya mafunzo Haya.

3. DUNIA BAADA YA KIYAMA

3.1 Mwisho wa Kipindi

Qurani Tukufu inasema kuwa umati wa Mtume Muhammad (SAW) ni umati bora ulioletwa duniani hadi sasa hivi:

Ninyi Ni ndio umma bora kuliko umma zote zilizodhihirishiwa watu, na mnaamrisha yaliyo mema mnakataza maovu Na na mnamwamini mwenyezi Mungu...na kama wale waliopewa kitabu wangaliamini; ingalikuwa bora kwao. AALI'IMRAN 3:110

Lakini pia, Qurani inasema kuwa kila umma umepangiwa muda wake:

Na kila umma una muda. Basi utakapowafikia muda wao hawatakawia hata saa moja wala hawatatangulia. AL-A'RAF 7:34.

Na pia:

Na wanasema: lini (itatimia) ahadi hii ikiwa mnasema kweli?

Sema: Mmepewa miadi ya siku ambayo hamtaahirisha saa wala hamtatanguliza AS-SABA 34:29-30

Hapana taifa liwezalo kutanguliza ajali yake wala kuikawiza. Kisha Tukawatuma Mitume Wetu, mmoja baada ya mmoja; kila umma alipowafikia Mtume wao walimkadhibisha. Tukawafuatanisha baadhi yao kwa wengine. Na Tukawafanya kuwa simulizi; basi maangamizo yaliwadhibitikia watu wasioamini. AL-MUMINUM 23:43-44

Haijaandikwa kwenye Qurani kuwa umma wa Mtume Muhammad(SAW) utakuwa tofauti na enzi za zamani, bali imeandikwa kuwa:

Na kila umma una Mtume. Basi anapowafikia Mtume wao; uhukumiwa baina yao kwa adili; nao hawadhulumiwi. YUNUS 10:47

Hiyo ndiyo kawaida ya Mwenyezi Mungu iliyotangulia zamani; wala hutapata mabadiliko katika kawaida ya Mwenyezi Mungu. AL-FATH 48:23

Baha'u'llah ametangaza kuwa tumefikia mwisho wa kipindi cha babu zetu, na kuharibika kwa hali ya zamani:

Wakati wa maagamizi ya dunia na ya watu wake sasa umefika. Saa inakaribia ambapo tikisiko kubwa kabisa litaonekana. Siku iliyoahidiwa imefika, siku ambayo mitihani ya mateso itazunguka juu ya vichwa vyenu na chini ya miguu yenu ikisema: onjeni matokeo ya kazi ya mikono yenu! Baha'u'llah (Promised Day)

Katika Qurani Tukufu kuna utabiri kuwa muda wa umma wa Mtume Muhammad (SAW) utakuwa ni miaka elfu moja:

*Hutengeneza jambo toka mbinguni mpaka ardhini kisha linapanda Kwake siku ambayo kipimo chake ni miaka elfu moja nmayotumia katika kuhesabu. AS-SAJDA 32:6_*

Na pia

Na wanakuhimiza ulete adhabu, lakini Mwenyezi Mungu Hatavunja ahadi Yake; na kwa hakika siku moja kwa Mola wako ni kama miaka elfu mnayoihesabu. AL-HAJJ 22:48

Tulisoma hapo juu kuwa jua kufunikwa na nyota kutiwa giza ina maana ya dini na sheria zake kutokuwa na nguvu tena kwenye maisha ya wengi kama zamani. Qurani inasema kuwa hali hii inapotokea, Mungu ataleta umma mpya tena:

Kama Akitaka Atawaondoeni na Ataleta viumbe wapya. AL-FATIR 35:16

Na pia:

...Na kama mkirudi nyuma basi Mwenyezi Mungu Ataleta watu wengine badala yenu, nao hawatakuwa mfano wenu. MUHAMMAD 47:38

Wabaha'i huamini kuwa kwenye siku hii ya leo, Mungu Anaandaa umma wa aina mpya ya watu:

Sema: Jihadharini, Enyi watu wa Baha, ili msitembee katika njia za wale ambao maneno yao hutofautiana na matendo yao. Jitahidini ili muwezeshe kudhihirisha kwa watu wa dunia ishara za Mungu, na kuonyesha nje Amri Zake. Kwa kupitia hayo uangavu wa nuru yenu unaweza kutawanywa juu ya dunia nzima. Baha'u'llah (Maandiko Matakatifu UK 47)

3.2. Umoja wa Watu na Mataifa

Kurani inasisitiza sana kuwa umma wa Mtume Muhammad (SAW) ulitakiwa kuwa na umoja na kutogawanyika katika madhehebu:

Amekupeni Shani ya dini ile ile aliyomhusia Nuhu na tuliyokufunulia wewe na tuliyowahusia Ibrahim, Musa na Isa, kwamba Simamisheni dini wala msifarikiane kwayo...ASH-SHUURA 42:14

Na pia:

Nyenyekeeni Kwake na Mcheni, na simamisheni Sala, wala msiwe katika ushirikina. katika wale waliotenga dini yao na wakawa makundi-makundi; kila kundi hufurahia waliyo nayo. AR-RUUM 30:31-32

Pamoja na Aya hizi wazi Uislamu hadi sasa hivi umegawanyika katika madhehebu mengi.

Qurani inasema pia kuwa Mwenyezi Mungu anao uwezo wa kuunganisha watu wote pale Atakapotaka:

Na kama Mwenyezi Mungu Angalipenda Angewafanyeni kundi moja. AL-MAAIDA 5:48

Qurani inasema kuwa uadui kati ya watu waliosababisha mgawanyiko katika dini ya Mwenyezi Mungu utaendelea hadi siku ya kiyama:

Na Tumewatilia kati yao uadui na bughudha mpaka siku ya Kiyama. AL-MAAIDA 5:64

Inapofika Kiyama, Mungu Atafichua kila jambo na kusuluhisha mambo ya waamini wote:

Hakika wale walioamini na ambao ni Mayahudi na Wasabii, na Wakristo na Majusi, na wale washirikishao, kwa yakini Mwenyezi Mungu Atahukumu baina yao siku ya Kiyama; hakika Mwenyezi Mungu ni Shahidi juu ya kila kitu. AL-HAJJ 22:17.

Mwisho Qurani inatufundisha kuwa ipo siku ambapo Mungu atawaunganisha waislam na watu wa Vitabu vingine:

Na useme: “Naamini vitabu Aliyotelemsha Mwenyezi Mungu; na nimeamrisha nifanye uadilifu baina yenu, Mwenyezi Mungu ndiye Mola wetu na Mola wenu; vitendo vyetu ni kwa ajili yetu, na vitendo vyenu kwa ajili yenu; hakuna ugomvi baina yetu na nyie, Mwenyezi Mungu atatukusanya pamoja, na marejeo ni Kwake.” ASH-SHURAA 42:15

Na pia;

Sema: “Bila shaka wa kwanza na wa mwisho”. “watakusanywa kwa wakati uliowekwa katika siku maalumu.” AL-WAQI’AH 56:49-50

Utabiri huu umeishaanza pia kutimia. Jamii ya Kibaha’i ina watu karibu kila nchi, kila kabila na kila dini duniani. Wote sasa huamini kuwa Ufunuo wa Baha’u’llah ni Tangazo Kuu la Siku ya Mungu.

Kile ambacho Bwana ameamuru kama dawa kuu na chombo cha nguvu kabisa kwa uponyaji wa ulimwengu mzima ni muungano wa watu wake wote katika Hoja moja ya watu wote, Imani moja kwa wote. Hii kwa vyovyote haiwezekani kutimizwa isipokuwa kwa njia ya nguvu za Tabibu stadi, mwenye nguvu zote na aongozwaye na Mungu, Huu, kwa hakika, ndio ukweli, na vingine vyote si chochote bali makosa. Baha’u’llah (Maandiko Matakatifu U K 15)

3.3 Utaratibu Mpya

Katika Qurani Mungu Anasema wazi kuwa baada ya Kiyama, Ataiumba dunia upya kabisa kama Alivyoiumba mara ya kwanza:

Siku Tutakayoikunja mbingu kama mkunjo wa karatasi za maandiko: kama Tulivyoanza umbo la awali Tatalirudisha tena; ni ahadi iliyo juu Yetu, bila shaka sisi ni Wafanyao. AL-ANBIYAA 21:104

Na pia

Siku ardhi itabadilishwa kuwa ardhi nyingine, na mbingu (pia); nao watahudhuria mbele ya Mwenyezi Mungu, Mmoja, Mwenye nguvu. IBRAAHIIM 14:49

Kwenye Sehemu ya Pili ya Masomo hayo, tulisoma maelezo yake Baha'u'llah kwamba dunia_kuharibika ina maana ya kiroho. Taratibu, taasisi, sheria na desturi za kale zitafutwa kwa nguvu za Mwenyezi Mungu. Badala yake, Mungu atasimamisha utaratibu mpya duniani ambao utakuwa wa Kwake na siyo wa kibinadamu:

Na itapigwa baragumu ndipo watazimia waliomo mbinguni na waliomo ardhini, ila yule Amtakaye Mwenyezi Mungu. Tena litapigwa mara nyingine, ndipo watasimama wakiangalia. Na ardhi itang'aa kwa nuru ya Mola wake, na daftari [AL-Kitab] itawekwa.... AZ-ZUMAR 39:68-69

Kwenye kila wakati, kila umati hupewa utaratibu wa kuwaongoza:

Kila umma Tumewajaalia kawaida ya ibada wanayoishikilia, basi walinganie watu kumwendea mola wako; bila shaka wewe uko juu ya mwongozo ulio sawa. AL-HAJJ 22:67

Lakini utaratibu huo unaweza kufutwa kwa idhini ya Mwenyezi Mungu:

...Na haiyumkiniki Mtume kuleta Ishara isipokuwa kwa idhini ya Mwenyezi Mungu. Kila muda unayo hukumu. Mwenyezi Mungu Hufuta Ayatakayo na Huimarisha, na asili ya hukumu iko Kwake. AR-RAA'D 13:38-39

Baada ya Kiyama Mwenyezi Mungu Hatapumzika bali Yuko katika shani:

Kila kilicho juu yake kitatoweka, na itabaki dhati ya Mola wako, Mwenye utukufu na heshima. Basi ipi katika neema za mola wenu mnayoikanusha? Humwomba Yeye kila kilichomo mbinguni na ardhini, kila siku Yeye anakuwa katika shani.

AR-RAHMAAN 55:26-30

Kwa Ufunuo wa Kibaha'i, Mungu Anasimamisha utaratibu mpya kabisa duniani. Mashirika na sheria nyingi vimefutwa kabisa, kwa mfano ukasisi na vita ya jihad. Badala yake umewekwa utaratibu mpya wa utawala wa mashirika.

Uzani (utengemano) wa ulimwengu umepinduliwa kwa kupitia nguvu ya kutetema kwa Utaratibu huu mkuu kabisa wa Ulimwengu, mpya. Maisha yaliyotengemaa ya binadamu yamepinduliwa kwa kupitia nguvu ya utaratibu huu wa kipekee, na wa ajabu-mfano wake macho ya binadamu hayajashuhudia.

Baha'u'llah (Maandiko Matakatifu UK 6)

3.4 Vipimo vya Ukweli

Je, tutajuaje kama Imani ya Kibaha'i ni ukweli kutoka kwa Mwenyezi Mungu ama uongo? Qurani yenyewe inatupatia vipimo vya kutumia kupima ukweli wa hoja.

Qurani inasema kuwa ishara kuu ya Mtume ni Kitabu:

Na wakasema: Mbona hakutelemshiwa miujiza kutoka kwa Mola wake? Sema: miujiza iko Kwake Mwenyezi Mungu tu, nami hakika ni Mwonyaji dhahiri. Je hayakuwatoshia ya kwamba Tumekutelemshia Kitabu wanachosomewa?...

AL-ANKABUUT 29:50-52

Baha'u'llah hakuwa msomi wa dini wala hakujifunza lugha ya kiarabu lakini amefunua zaidi ya vitabu na nyaraka zaidi ya mia moja katika maisha yake. Hata wengi kati ya wapinzani wake wanashuhudia juu ya uzuri na uzito wa maandishi yake. Kitab-i-Iqan kinatoa maelezo ya mambo mengi yaliyokuwa yamefichika. Hivyo kusoma vitabu vya Baha'u'llah ni njia moja ya kupima ukweli wa hoja yake. Vitabu vya Baha'u'llah vinapatikana katika karibu kila nchi na kwenye maktaba.

Kipimo cha pili cha ukweli wa hoja ni kuenea kwake na kuongezeka kwa nguvu zake. Qurani inasema kuwa Mitume na hoja zao zitashinda na uongo utatoweka:

Mwenyezi Mungu Amekwisha andika: “Bila shaka Nitashinda Mimi na Mitume Wangu!” Hakika Mwenyezi Mungu ni Mwenye nguvu, Mwenye kushinda.

AL-MUJADILAH 58:22

Bali Tunaitupa haki juu ya batili inayovunja kichwa chake na mara (batili) inatoweka

AL-ANBIYAA 21:18

Baha’u’llah alikuwa mfungwa kwa sehemu kubwa ya maisha yake, na dini yake imepata upinzani mkubwa sana kwenye nchi yake ya asili ya Iran. Hata hivyo, Imani ya Kibaha’i imeshaenea katika mataifa, nchi, na visiwa zaidi ya 362 duniani. Kitabu maarufu cha Takwimu cha mwaka 1988 ‘Encyclopedia Britannica’ kinasema kuwa Ukristo umeenea katika nchi 254; Imani ya Kibaha’i imeenea katika nchi 205; na Uislam katika nchi 172 hadi mwaka ule. Maendeleo ya Imani ya Kibaha’i duniani ni kitu ambacho kiko wazi na yanaweza kuonekana . maendeleo yake ni ishara ya ukweli wake.

Mwisho, Qurani inasema kuwa watu wenye ukweli watakuwa tayari kufa kwa ajili ya Mungu:

Sema: Enyi Mayahudi, kama mnadai ya kuwa ninyi ni wapenzi wa Mwenyezi Mungu pasipokuwa na watu wengine, basi itamanini mauti ikiwa mnasema ukweli. AL-JUMU’A 62:6

Kwenye historia ya Imani ya Kibaha’i , zaidi ya watu 20,000 wamekwisha uawa kwa kushuhudia upendo kwa Ufunuo wa Baha’u’llah. Ushahidi wao ni ishara ya ukweli wa Imani ya Kibaha’i.

Tukishapima kuwa hoja ina dalili zote za ukweli, ni muhimu kukubali maelezo yote yalitolewa na Mungu kwa kipindi hicho:

Amebarikiwa mtu yule ambaye amekiri imani yake kwa Mungu na katika ishara Zake, na ametambua kwamba “Yeye hataulizwa juu ya matendo Yake.” Utambuzi huo umefanywa na Mungu pambo la kila imani, na msingi wake wenyewe. Juu yake lazima hutegemea ukubali wa kila tendo jema. Kazieni macho yenu kwake, ili labda minong’ono ya waasi isiweze kuwafanya mteleze. Baha’u’llah (Maandiko Matakatifu UK 6)

Muhtasari wa Sehemu ya Tatu: Baada ya Kiyama

1. Qurani inasema kuwa kila umati umepewa muda wake na mwisho hauwezi kuahirishwa wala kutangulizwa. Kuja kwa siku ya Kiyama ni mwisho wa kipindi cha unabii na kuanzia kipindi kipya kwenye historia ya dunia.
2. Jamii ya Kiislam sasa hivi imegawanyika katika madhehebu na pia ina uadui na watu kama wayahudi. Qurani inasema kuwa ipo siku baada ya Kiyama ambapo waislam na waamini wa dini mbalimbali wataunganishwa kuwa kitu kimoja. Muungano wa hawa wote lazima utafanyika kwa nguvu za hoja ya Mwenyezi Mungu. Umoja huu umeshaonekana ndani ya jamii ya Kibaha’i ambayo ina watu wa kila asili.
3. Qurani inasisitiza kuwa baada ya Kiyama Mwenyezi Mungu Ataumba dunia mpya. Kwa ufunuo wa Baha’u’llah, Mungu sasa Ametoa utaratibu mpya kwa maisha ya mtu binafsi na jamii duniani.
4. Katika Qurani yenyewe, kuna vipimo vinavyoweza kutumika kupima ukweli wa Hoja ya Baha’u’llah. Baha’u’llah hakuwa msomi lakini amekuja na Kitabu ambacho kinaeleza mambo yote ya Kiyama. Imani ya Kibaha’i inaenea sana duniani kwa nguvu za Mwenyezi Mungu, na mashahidi wanaozidi 20,000 wamekwishatoa maisha yao kwa ajili ya hoja yake Baha’u’llah.

Kwenye sehemu ya nne, tutaangalia mathibitisho ya Kibaha’i kutokana na hadithi.

4. WAAHIDIWA WA UISLAM KWENYE HADITHI ZA MTUME

Aya za Qurani ni msingi imara kabisa kwa kupima ukweli wa Imani ya Kibaha'i. lakini pia, hadithi za matamko ya Mtume Muhammad ni asili ya uongozi.

Tofauti na Qurani, hadithi zimekusanywa na watu mbalimbali kwenye vitabu mbalimbali na siyo hadithi zote zinazotambulika na waislam wote. Hata hivyo, baadhi ya hadithi ambazo zimewahi kutajwa kama mathibitisho ya Imani ya Kibaha'I, zimewekwa hapa kumsaidia yule anayetaka kujua.

Kwenye Qurani, imeandikwa kuwa parapanda itapigwa mara mbili (39:67-69; 79 6, 7 & 13). Pia kwenye hadithi, waahidiwa wawili wanatajwa. Kwa Wasunni, hawa wawili huitwa Mahdi (atakaeongozwa na Masihi Isa. Kwa Washia, wanaitwa Qaim (Atakayeinuka) na Nabi Isa.

Hadithi zinaweza kutusaidia kutambua hawa waahidiwa kwa vidokezo juu ya wakati wa kuja kwao, sehemu ya kuja kwao, na asili na tabia zao.

4.1 WAKATI WA KUJA KWAKE

4.1.1 Mahdi atakuja kabla ya Isa bin Mariam:

Ibn- Arabi alimsikia Mtume akisema: "Kwa Yule Aliyenifanya Mtume wa kweli, kama kuna masalio yaliyobakia duniani ya siku moja tu, Mungu kwa kweli atazidisha hiyo siku mpaka mototo wangu Mahdi atakapokuja, na baada yake Roho wa Mungu, Yesu, mtoto wa Maria, atakae sali nyuma yake (Mahdi), na dunia itaangaziwa na mwangaza wa Bwana, na utawala wake utafikia magharibi na mashariki.

Na pia:

Majlessi alimsikia Mtume akisema: “Kwa kweli, Mungu ana Khalif atakaye tokea wakati dunia itakapo kuwa na unyanyasaji na kutokuwa na haki, na ataujaza ulimwengu kwa usawa na haki. Kama kuna salio kwenye dunia ila siku moja, Mungu atazidisha hiyo siku mpaka atakapo kuja Khalif, mzao wa Mtume wa Mungu (heshima na amani iwe juu yake), kutokea kwa Fatimih (binti wa Mtume). Jina lake lina kubaliana na jina la Mtume wa Mungu (heshima na amani iwe juu yake)”.

Bab (aliyekuwa mzao wa Mtume Muhammad) alitangaza Ufunuo wake mwaka 1844, na Baha’u’llah alitangaza Ufunuo wake mwaka 1863.

4.1.2 Waahidiwa watatofautiana kiumri kwa miaka miwili:

Kuna Msemo wa Imam Ali kuwa “mimi ni mdogo wa bwana wangu kwa miaka miwili.”

Bab alizaliwa kwenye siku ya kwanza ya Mwezi wa Muharram, mwaka 1819 (1235 A.H.). Baha’u’llah alizaliwa kwenye siku ya pili ya Mwezi wa Muharram, mwaka 1817 (1233 A.H.).

4.1.3 Mahdi atakuja kwenye mwaka sitini:

Mufaddal alimwuliza Sadiq akisema: “Nini alama za kuonekana kwake, Ewe bwana wangu?” akajibu: “Kwenye mwaka sitini, hoja yake itaonekana na jina lake litatangazwa.” Sadiq

“Hakika, kwenye mwaka sitini Hoja yake itafunuliwa, na jina lake litatangazwa kote.” Imam Ja’far

“Mwaka wa Ufunuo wake ni sawa na nusu ya nambari inayoweza kugawanyika na tisa (2520)” $[2+5+2+0=9; 2520/9=280; \text{nusu ya } 2520=1260]$

Muhi-d-Din-i-Arabi

*“Kwenye Ghars mti wa uongozi wa mbinguni utapandwa.”
[kwa kiarabu neno Ghars ina maana ya “kupanda’ na kwa
thamani ya kinambari $G=1000$, $R=200$ $S=60$ ama 1260 A.H.]*

Imam Ali

*Bab alitangaza Siku mpya ya Mungu mwaka 1844 A.D. ama
1260 A.H.(’60):*

4.1.4 Mwahidiwa anapokuja ni siku ya Kiyama:

“Qa’im anapoinuka, siku ile ni siku ya kiyama.”

4.2 ISHARA ZA MAHDI

4.2.1 Mwahidiwa ataleta utaratibu mpya:

*Abu-Abdi’llah, alipoulizwa juu ya tabia ya mahdi, alijibu
akisema: “Atatenda yale ambayo Muhammad, Mtume wa
Mungu, ametenda, na atavunja kila kilichopo kabla yake sawa
na Mtume wa Mungu alivyovunja njia za wale waliomtangulia.”*

Bab alileta Kitabu kipya cha Bayan. Kwenye Bayan baadhi ya
sheria za dini zinabadilishwa.

4.2.2 Mwahidiwa atafungwa:

*‘Kwenye Qaim wetu kutakuwa na alama nne kutoka kwa
manabii wanne: Musa, Isa, Yusuf na Muhammad. Alama kutoka
kwa Musa ni hofu na matarajio; kutoka Isa, ile iliyosemeka juu
yake, kutoka Yusufu, kufungwa na kufichwa; kutoka Muhammad,
ufunuzi wa Kitabu kinacholingana na Qurani.’*

Bab alifungwa kwenye magereza mawili.

4.2.3 Wafuasi wa Mwahidiwa watateseka:

Kafi, kwenye waraka wa Fatimih amesema: ...juu ya tabia ya Qa'im: "Ataonyesha ukamili wa Musa, utukufu wa Isa, na uvumilivu wa Ayub. Wafuasi wake watakuwa na hali ya chini kwenye siku Yake. Vichwa vyao vitatolewa kama zawadi sawa na vichwa vya waturuki na wadalamiti. Watauawa na kuchomwa moto. Ardhi itabadilika rangi kwa damu yao. Wanawake wao watalia na kulalamika. Hawa kwa hakika ni marafiki wangu!

zaidi ya wafuasi 20,000 wa Bab waliuawa kwa mbinu hizi.

4.2.4 Elimu itaongezeka sana kwenye enzi ya Mwahidiwa:

"Elimu ni herufi ishirini na saba. Kile kilichofunuliwa na Manabii ni herufi mbili tu. Hakuna binadamu anayejua zaidi ya herufi hizi mbili. Lakini Qa'im atakapoinuka, atasababisha herufi ishirini na tano zinazobaki kujulikana." Sadiq

Elimu imeongezeka sana duniani tangu tangazo la Bab mwaka 1844

4.2.5 Mwahidiwa atakuwa mzao wa Mtume Muhammad

'Kwenye siku za mwishoni misiba ya kusikitisha itafikia watu wangu kwa mikono ya mtawala wao, misiba kama hiyo haijawahi kusikika na binadamu. Ukali wake utakuwa kiasi kwamba hakuna atakayepata kimbilio. Halafu Mungu Atatelemsha mmoja wa wazao wangu, mmoja aliyetoka kwenye ukoo wangu, ambaye atajaza dunia na usawa na haki, hata ilivyokuwa imejaa na uonevu na ukorofi.'

Bab alikuwa ni Siyyid yaani ni mzao wa Mtume Muhammad kupitia kwa binti Yake Fatimih

4.2.6 Mahdi atakuwa wa Ukoo wa Bani-Hashim, na ataleta Ufunuo mpya:

Ataonekana kijana wa kabila la Bani-Hashim ambaye atadai utii wa watu. Kitabu chake kitakuwa Kitabu kipya na ataita watu wote kuweka imani zao wake?. Ufunuo wake ni mgumu kwa waarabu. Ukisikia juu yake, mkimbilie.

Bab alikuwa ni kijana wa Bani- Hashim na kwenye Kitabu chake ameita watu wote wa dunia kumfuata. Watu wengi walimkimbilia kwa miguu kutoka sehemu za mbali hadi gereza lake.

4.2.7 Makasisi na wasomi watampinga sana Mahdi:

Kijana kutoka kabila la Bani-Hashim ataonekana, ambaye atafunua Kitabu kipya na atatoa sheria mpya... wengi katika maadui wake watakuwa makasisi. Avalim

Na pia

Siku itashuhudiwa na watu wangu ambapo hakuna ambacho kitabaki kwenye Uislam ila jina tu, na kwenye Qurani kuonekana tu. Wasomi wa kipindi kile watakuwa washenzi kuliko wote ambao wamewahi kuonekana duniani. Uharibifu utatokea kwao, na kwao utarudia!

Ni makasisi na wasomi wa dini waliokana Ufunuo wa Bab na kusababisha kuuawa kwake.

4.2.8 Jina la Mahdi linajulikana:

“Kwa jina lake, jina la Mlinzi (Ali) linatangulia lile la Mtume (Muhammad). “ Muhyi’ d-Din-i-Arabi

Jina alilopewa Bab na wazazi wake lilikuwa “Ali Muhammad’.

4.3 MAHALI PA MWAHIDIWA

Akka ni mji ambapo Baha'u'llah alifungwa kwa miaka 24 tangu mwaka 1869 hadi mwisho wa maisha yake duniani 1892. kitabu kikuu cha Ufunuo wake, kitab-i-Aqdas [kitabu Kitakatifu Kabisa], kilifunuliwa Akka, na Baha'u'llah mwenyewe amezikwa karibu na Akka.

Kama mji, Akka haustahili sifa nyingi. Akka ulikuwa mji wa gereza kwa ufalme wa uturuki kwenye karne iliyopita. Ulikuwa ukijulikana kwa hali mbaya ya hewa, uhaba wa maji safi, magonjwa mbalimbali na vidudu. Hata hivyo, Akka umesifika sana kwenye hadithi:

Abdu'l Aziz, mwanake Abdul-Salem, ametuambia kuwa Mtume –baraka za Mungu na salam zake ziwe juu yake – amesema: “Akka ni mji katika Syria ambao Mungu ameuangalia kwa huruma maalum.”

Anis, mwanake Malik –Mungu Ampende- amesema: Mtume wa Mungu-baraka za Mungu na salam zake ziwe juu yake- amesema: “Nakutangazia mji, kwenye ukingo wa bahari, mweupe, ambao weupe wake unampendeza Mungu – Awe juu! Unaoitwa AKKA. Yule ambaye ameumwa na moja katika viroboto vyake ni bora, kwa kipimo cha Mungu, kuliko yule ambaye amepiga mpigo mkali kwenye njia ya Mungu. Na yule anayetoa dua humo, sauti yake itainuliwa hadi paradiso...kwenye paradiso kuna wafalme na watawala wake. Mwezi mmoja kwenye AKKA ni bora kuliko miaka elfu moja mahali pengine. Heri mtu ambaye alitembelea AKKA, na heri alitembelea Mgeni wa AKKA...na yule ambaye amesema kwenye AKKA: ‘Mungu atukuzwe, na sifa zote ziwe kwa Mungu, na hakuna mungu ila Mungu, na Mungu ni mkubwa kabisa, Aliye juu, Mwenye enzi’, Mungu Atamsamehe makosa yake. Na anayesema akiwa AKKA: ‘Naomba msamaha wa

Mungu', Mungu Atamsamehe makosa yake."

Anas Ibn-i-Malik alimsikia Mtume Muhammad (SAW) akisema: "Kuna mji kati ya milima miwili kwenye ufukwe wa bahari kwa jina "AKKA', Atakaeingia hapo kwa kuvutiwa, dhambi zake zitasamehewa, dhambi zote za zamani na za baadaye. Mungu hatambariki yeyote atakaeondoka hapo kwa chuki. Hapo pana chemchemi inayoitwa Ainul'Baqaar. Yeyote atakayekunywa katika hapo, Mungu Atamjaza kwa mwangaza. Na yeye, kwa Mungu hutoa maji kwa wingi, na atatakaswa mpaka siku ya Kiyama."

Na pia akisema: "Kuna mji unaoelea chini ya kiti cha ufalme wa Mungu, Mwenye nguvu, na umepewa jina la AKKA'. Yeyote atakayeingia hapo kama muhujaji atazawadiwa kama wanaofunga na wanaosali na wanaopiga magoti na kusujudu mpaka siku ya kiyama."

Na pia akisema: "Kwenye ufukwe wa bahari kuna mji mweuppe, mpendwa wa Mungu, kwa jina 'AKKA'". Mng'ato wa kiroboto kwenye huu mji ni sawa na kuteseka kwa mpigo wa fimbo kwenye njia ya Mungu, Aliye juu. Atakayemtukuza Mungu pale atalipwa kutokana na sauti yake inapofikia....na atalindwa kutoka kwenye msiba mkubwa".

Ummu'l-Muminun Aisha (mke wa Mtume) alimsikia akisema: 'Atakayetumia siku tatu za sala 'AKKA'; atazawadiwa kwa mwaka wa ibada. Yeyote atakayesema pale: 'Mungu Atukuzwe na Aheshimiwe, atazawadiwa maelfu ya maelfu ya vitendo vizuri na atasamehewa maelfu ya maelfu ya vitendo vibaya na cheo chake kitainuliwa mara elfu na elfu. Yeyote atakayeomba msamaha pale Mungu Atamsamehe."

Anas Ibn-i-Malik alimsikia Mtume akisema: “Abarikiwe anayetembelea “AKKA”, na amebarikiwa anayetembelea Mgeni wa AKKA.”

Aisha alimsikia Mtume akisema: “Atakayekunywa kwenye ‘Ainul’-Baqar, (chemchemi ya AKKA’), na kujitakasa mwenyewe pale, na kunywa kinywaji cha chemchemi ya Salvan katika Beytil Maqadas (Yerusalem), na chemchemi ya Zamzam Mecca, Mungu Hataruhusu moto uguse mwili wake”.

Na pia akisema: “Kutembea kwenye mitaa ya AKKA ni sawa na kusali kwenye misikiti popote pale pengine.”

MUHTASARI WA SEHEMU YA NNE

Hadithi zinatupatia mwanga mkubwa zaidi kuhusu kuja kwa Waahidiwa kwenye siku ya Kiyama.

1. Mahdi atakuja kabla ya Isa Bin Mariam. Atakuja kwenye mwaka unaoishia na nambari 60
2. Waahidiwa watateseka na wafuasi wao watateseka. Mahdi ataleta Kitabu kipya. Jina na ukoo wake vinajulikana.
3. Mji wa Akka, huko Israel kaskazini, unapewa sifa nyingi sana kwenye hadithi. Akka ni mji ambapo kitab-i-Aqdas, ambacho ni Kitabu Kikuu cha Ufunuo wa Kibah'i, kilifunuliwa. Pia ni sehemu ya kuzikwa Baha'u'llah na Qiblih ya Imani ya Kibaha'i.

5. MASWALI NA MAJIBU

MASWALI KUMI NA MBILI YA WAISLAM JUU YA IMANI YA KIBAHA'I

5.1 Imani ya Kibaha'i ni moja ya madhehebu ya Uislam?

Hapana. Imani ya Kibaha'i inatokana na Ufunuo mpya. Imani ya Kibaha'i ina Mtume, kitabu, sheria na mafundisho mapya kabisa. Hivyo si madhehebu ya dini ya awali bali ni dini mpya.

5.2 Ni Nani Mtume wa Imani ya Kibaha'i?

Pamoja na Manabii na Mitume wote wa awali, Wabaha'i huamini kuwa Bab (1819-1850) na Baha'u'llah (1817 – 1892) wote wawili walikuwa ni Mitume wa Mungu na kuwa wameleta Vitabu. Wabaha'i wanaamini kuwa Ufunuo wa Bab na Ufunuo wa Baha'u'llah ni kupigwa mara mbili parapanda. Bab ametimiza utabiri wa kuja kwa Mahdi kutoka mzao wa Mtume Muhammad. Baha'u'llah ametimiza utabiri wa kurudi kwa Roho wa Mungu (Isa Bin Mariam).

5.3 Wabaha'i wanatumia Kitabu gani?

Baha'u'llah na Bab wameleta zaidi ya Vitabu na nyaraka mia moja. Hizi zote kwa pamoja ni 'Kitabu' ama Ufunuo wa Imani ya Kibaha'i. Kitabu kikuu cha sheria cha Baha'u'llah kinaitwa Kitab-i-Aqdas (Kitabu Kitakatifu Kabisa); Kitabu kinachofunua Aya na utabiri wa Qurani kinaitwa Kitab-i-Iqan (Kitabu cha Yakini). Maandiko ya Kibaha'i yanapatikana kutoka vituo vya Imani ya Kibaha'i katika kila nchi na pia katika maktaba. Wabaha'i pia wanatumia na kuheshimu Vitabu vyote vya Mungu kama vile Taurati, Injili Gita, Avesta na Qurani, n.k.

5.4 Wabaha'i wanamwelewa vipi Mtume Muhammad (SAW) na Qurani?

Wabaha'i wanashuhudia kabisa juu ya ukweli wa Utume wa Muhammad (SAW). Wabaha'i pia huamini kuwa Muhammad ni Mhuri wa Manabii kama ilivyoandikwa kwenye Kurani. Wabaha'i huamini kuwa Muhammad alifunga kipindi cha 'Unabii' kilichoanzia kwa Adamu, na kuwa sasa tumeingia kwenye kipindi kipya cha 'Utimizaji'.

Wabaha'i huamini kuwa Qurani ni Neno la Mungu moja kwa moja na kuwa Aya za Qurani ndizo zinaweza kutuongoza kujua ukweli wa Ufunuo wa Baha'u'llah. Kwenye kuelewa Qurani wabaha'i hutambua umuhimu wa kutafuta somo la ndani na kutotafsiri kijuujuu.

5.5 Je, Wabaha'i wanaamini kuwa kuna siku ya kiyama na kufufuka?

Ndiyo. Qurani inasema kuwa siku moja ya Mungu ni sawa na miaka elfu moja ya binadamu. Wabaha'i wanaamini kuwa kiyama kipo na kimeshaanza na kinaendelea mwaka hadi mwaka. Mashirika na desturi za zamani zinavunjwa kwa nguvu ya Mwenyezi Mungu na dunia mpya inajengwa hatua kwa hatua. Kufufuka ina maana ya kupata mwamko wa kiroho kutokana na mwito wa Mwenyezi Mungu kwa leo. Tunaposikia na kufuata hoja ya Baha'u'llah tumefufuka kiroho.

5.6 Je, Wabaha'i wanafuata sheria zilezile za sala, kufunga na kuhiji kama Kiislam?

Hapana. Baha'u'llah na Bab wameleta utaratibu na sheria ambazo ni sehemu ya Mungu 'kuumba tena' dunia. Wabaha'i wanasali na kufunga kwa utaratibu mpya. Baadhi ya sheria za zamani zimefutwa na zingine zimeimarishwa.

5.7 Wabaha'i wanasali siku gani?

Kama waislam, kila mbaha'i anapaswa kusali. Sala ya faradhi ya Kibaha'i husemwa mara moja kwa siku. Wabaha'i hawaongozwi kwenye sala ya kundi ama kusalishwa. Mkutano wa jamii ya kibaha'i wa mara kwa mara ni Karamu ya Siku Kumi na Tisa. Kwenye Karamu hii, wabaha'i hukutana kila baada ya siku kumi na tisa kwenye siku ya kwanza ya mwezi wa kibaha'i bila kujali imeangukia siku gani ya juma. Karamu yenyewe ina sehemu tatu: kipindi cha kusoma sala na maandiko matakatifu, kipindi cha kujadiliana shughuli za jamii, na kipindi cha viburudisho na mazungumzo ya kirafiki.

5.8 Jamii ya Kibaha'i inaongozwa na nani?

Imani ya Kibaha'i haina makasisi kama mashehe, mapadre au wachungaji. Kwanza kila mbaha'i anawajibika kwa maendeleo yake mwenyewe ya kiroho. Kwa shughuli za jamii, watu wazima tisa huchaguliwa kwa kura kila mwaka. Baraza la Kiroho huendesha shughuli kama karamu ya siku kumi na tisa, mikutano ya siku takatifu, na kusimamia ndoa. Wajumbe wa Baraza huwa na shughuli na kazi zao binafsi na siyo waajiriwa wa dini. Pia kuna Baraza la Kitaifa. Baraza la Kimataifa huitwa Nyumba ya Haki ya Ulimwengu'. Utaratibu huu wa Utawala ulifunuliwa na Baha'u'llah mwenyewe kwenye Kitab-i-Aqdas.

5.9 Wabaha'i wana misikiti yao?

Kila mbaha'i anaweza kusali nyumbani kwake. Wabaha'i wanapokuwa wengi kwenye kijiji chao ama mji wao, mara nyingi hujijengea ukumbi ama 'Baha'i Senta' kwa mikutano ya mara kwa mara na Karamu ya siku kumi na tisa. Pia, Wabaha'i wanajenga Hekalu nzuri sana ambazo ni Nyumba za Ibada. Kwa sasa hivi zipo nane ulimwenguni.

5.10 Wabaha'i hutumia mbinu gani kueneza Imani yao?

Wabaha'i wanatakiwa kutangaza Imani yao kwa mfano na kwa maneno ya upole na urafiki. Wabaha'i wanakatazwa kutumia nguvu au mabishano kwenye kueneza Imani. Kwa kuwa Imani ya Kibaha'i haina makasisi, ni jukumu la kila mbaha'i kufundisha Imani yake.

5.11 Imani ya Kibaha'i imeleta kitu gani bora kwa wanadamu kuliko dini za zamani?

Vitabu vyote vya Mungu vinatoa ahadi kuwa siku ya mwisho ya kipindi watu wote wataunganishwa kwenye hoja moja ya Mwenyezi Mungu. Uislam wenyewe sasa hivi umegawanyika kwenye madhehebu na kuna uadui kati ya wafuasi wa Mitume mbalimbali. Umoja wa wanadamu sasa utatokana na Ufunuo wa Baha'u'llah na utaratibu na mafundisho mapya.

5.12 Je, Baha'u'llah ni Mtume wa mwisho?

Hapana. Qurani inasema kuwa Maneno ya Mungu hayana mwisho. Imekuwa ni kawaida ya Mwenyezi Mungu kutuma Ufunuo Wake duniani mara kwa mara kwa kupitia Mitume, na hakuna mabadiliko kwenye kawaida ya Mwenyezi Mungu. Kudai kuwa mvua ya Ufunuo wa Mwenyezi Mungu haitanyeshea dunia tena ni kukufuru mbele ya Mungu. Bah'u'llah amesema kuwa baada ya miaka elfu moja atakuja Mtume mwingine tena.

6. KUJIFUNZA NA KUFUNDISHA IMANI YA KIBAHA'I

Wabaha'i hupenda kushauriana na watu juu ya dini, lakini wanakatazwa kuendelea na mazungumzo ya mabishano.

Kama roho (watu) mbili wakibishana na kushindana juu ya jambo la maswala matakatifu, wote wawili wamekosea. Busara ya sheria hii ya Mungu isiyobadilika ni hii: ya kuwa kati ya roho mbili za waamini wa Mungu usitokee ugomvi au uhasama; ila waongee kwa urafiki na upendo bila mwisho. Ikitokea dalili yoyote ya mabishano, wote wanatakiwa kunyamaza na kutoendelea na mazungumzo yao. Abdul'-Baha

Mwisho, ni juu ya kila mmoja kuamua:

Anayeongoka, basi anaongoka kwa ajili ya nafsi yake mwenyewe; na anayepotea, basi anapotea kwa hasara (ya nafsi) yake mwenyewe. Wala hatabeba mzigo wa mwingine. Na sisi si wenye kuwaadhibisha mpaka Tuwapelekee Mtume.

BANI-ISRAIL 17:15

Wapo watu ambao watakataa kusikiliza kwa hofu:

Hutia vidole vyao masikioni mwao kwa hofu. AL-BAQARAH 2:19

Kukataa Aya ambazo haziendani na dhana zetu ni kosa:

Ya ajabu! Watu hawa, kwa mkono mmoja wameshikilia Aya zile za Qurani na zile hadithi ambazo zinaendana na mapenzi ya maoni yao, na kwa (mkono)mwingine, wanasukuma mbali zile ambazo hazifuatani na tamaa zao. 'Je, mnaamini baadhi ya Kitabu na kuyakataa mengine?' I Baha'u'llah (Kitabu cha Yakini ,uk 136)

Hivyo kila mtume mpya hupata upinzani mkali:

Ni sikitiko kwa watumishi: hakuwafikia Mtume yeyote ila walikuwa wanamfanyia mzaha. YA SIN 36:30

Basi, je! Kila mara alipowafikilieni Mtume kwa yale zisiyoyapenda nafsi zenu, mlijivuna, kundi moja mkalikadhibisha na jingine mnaliua? AL-BAQARAH 2:87

Watu wengine hawatakuwa tayari kuelewa:

Mioyo wanayo lakini hawafahamu kwayo, na macho wanayo lakini hawaoni kwayo, na masikio wanayo lakini hawasikii kwayo. Hawa ni kama wanyama bali ni wapotevu zaidi. Hao ndio walioghafilika. AL-AARAF 7:179

Kazi ya mwalimu ni kumfundisha yule anayetaka kujua:

Jihadharini msije mkashindana na mtu yeyote, la jitahidini kumfahamisha ukweli kwa njia ya wema na mawaidha ya kusadikisha kabisa. Kama msikilizaji wenu ataitika, atakuwa ameitika kwa ajili yake mwenyewe, na kama hapana, geukieni mbali kutoka kwake, na elekezeni nyuso zenu kuelekea Uwanja mtakatifu wa Mungu, kiti cha utakatifu ung'aao.

Baha'u'llah (Maandiko Matakatifu uk 149)

MAREJEO

Qurani Tukufu: Pamoja na Tafsiri na Maelezo kwa Kiswahili.
Imetafsiriwa na Sheikh Mubarak Ahmad Ahmad H.A. Dar es Salaam.

Ilani:

Toleo la Qurani lililotumika kuandaa maelezo haya lilichaguliwa kwa Kiswahili kizuri cha Tanzania, na hupatikana kirahisi. Lakini msomaji anakaribishwa kurejea toleo lolote na maana itabaki pale pale.

Kitab-i-Iqan. Baha'u'llah. Baha'i Publishing Trust P.O. Box 19 New Delhi

Maandiko Matakatifu ya kibaha'i kwa Aina Mpya ya Watu. Wakala wa uchapishaji wa Kibaha'i S.L.P 47562 Nairobi Kenya

Some Notes on Baha'I Proofs Based on the Holy Qur'an. Ali Nakhjavani. Approved by the NSA of the Baha'is of Central and East Africa.

Prophecies in Harmony (1993) Compiled by Nabil Hnna.

Baha'i Publishing Agency, Nairobi Kenya.

The Great Call (1995) by Zekrullah Kazemi, Editions Nur.

08 B.P. 879 Abijan 08 Cote d'Ivoire

"Some Notes on Baha'i Proofs Based on the Holy Qur'an on the Principle of Progressive Revelation" manuscript by Gamal Hassan

1 AL- BAQARA 2:27

S.L.P. 585, Makongo Juu, Dar es Salaam, Tanzania.

Simu: +255-685 637 422

Barua Pepe: secretariat@bahai.or.tz, literature@bahai.or.tz

ISBN 978-9976-5251-4-4

9 789976 525144